

1. yot en yot-b

- Yot vzw is een experiment rond mens, ruimte en religie in de Brugse Magdalenakerk (www.yot.be). Dit architectuurproject wil de traditionele ruimte openbreken zodat deze een plek worct waar elke mens op zoek naar zin zich welkom voelt. Verschillende mensen en groepen maken dankbaar gebruik van de ruimte. Daarnaast biedt YOT ook regelmatig een specifiek aanbod.

In de zomermaanden wordt een sterk inhoudelijk project aangeboden dat mensen (parochianen, toevallige passanten, toeristen) wil uitdagen en raken rond hedendaagse geloofsbeleving.

In 2003 stond 'verlangen' centraal, in 2004 werd op een kunstzinnige manier een geurproject opgezet, en in 2004 daagde de kerk haar omgeving uit met het kunstproject Bijbelse Tuinen.

- YOTb vzw begeleidt groepen in Vlaanderen en daarbuiten bij vernieuwingsprojecten rond spiritualiteit en religieus erfgoed (www.yotb.be)

Het gebruik van heel wat kapellen, kerken, kloosters en andere religieuze ruimtes vormt een maatschappelijke uitdaging voor de nabije toekomst. Aan de ene kant dreigt leegstand en loert herbesteding (tot hotels, musea of winkelruimtes) om de hoek... Aan de andere kant leven we in een samenleving waar de vraag om spiritualiteit, sacraliteit, rituelen en symboliek steeds luider klinkt. Daarom trekt Yotb de kaart van de **herwaardering** van religieuze gebouwen: ze moedigt steden, parochies, scholen, ziekenhuizen aan om nieuwe impulsen te geven aan religieuze gebouwen, en hun oorspronkelijke functie te herwaarderen in de hedendaagse maatschappelijke context.

- Yot en Yotb slaan deze zomer de handen in elkaar met een installatie op en rond de Magdalenakerk.

2. Boodschap?

De bevraging van het kerkgebouw gebeurt in onze cultuur niet in de eerste plaats op congressen en in publicaties. De dagdagelijkse realiteit van het kerkgebouw toont die bevraging op existentieel vlak. De traditionele kerk staat machteloos tegenover het toenemende functieverlies van haar gebouwen. Waar velen de indruk krijgen dat kerken meer en meer musea worden, stellen anderen dat hedendaagse musea en popfestivals nieuwe spirituele eilanden worden in onze cultuur.

Ondanks deze crisis is het kerkgebouw ook altijd de plek geweest – midden in een dorp of stad - waar de bezoeker met zijn levensvragen terecht kon. Verder lijkt het kerkgebouw ook gedeeltelijk te ontsnappen aan de cultuur, zodat het een plek is waar die cultuur en de mens kritisch wordt bevraged.

Het kerkasiel van de laatste weken voor de mensen zonder papieren toont aan dat het kerkgebouw een functie vervult als vraagbaak voor de (normen en waarden) van onze cultuur.

SPIRITUALITEIT

Elke spiritualiteit erkent de spanning tussen 'hemel' en 'aarde'. Onze ervaring is dat het kerkgebouw moet verwijzen naar de hemel door het leven op aarde zelf ook in het gebouw ter sprake te brengen.

De traditionele opsplitsing en afscheiding tussen het profane en het sacrale werkt op vandaag niet meer. De spirituele mens van vandaag neemt de hemel en aarde samen en beschouwt het leven zelf als een heilige waarde.

Het kerkgebouw zou dit gegeven kunnen versterken, maar dan moet ze zichzelf openbreken en terug aansluiting krijgen met het stadswefsel. Dit hoeft geen afbreuk te doen aan de sacraliteit. De secularisatie biedt juist een kans tot uitzuivering van de traditie. Het kerkgebouw kan in de toekomst voor velen nog een belangrijke rol vervullen als zone van zin.

Het is onze overtuiging dat we vandaag nog maar een fractie benutten van het spiritueel potentieel van het gebouw.

Het kerkgebouw kan als transitzone een plek zijn waar we als mensen bewuster en explicieter uitgenodigd en uitgedaagd worden om halt te houden.

Dit alles veronderstelt een gebouw met een lage drempel. Alle geledingen in de maatschappij, van burgerlijke en kerkelijke overheid tot individu – hebben hierin een verantwoordelijkheid.

Een toekomst voor de spiritualiteit is er maar in een klimaat waar vragen gesteld worden.

We zien vandaag toch enige opklaringen. Over spiritualiteit mag weer openlijk gesproken worden en de eerste experimenten waarbij vernieuwing en authentieke geloofsbeleving gecombineerd worden, blijken een succes.

VORM

Nog steeds heeft in Vlaanderen elk dorp, elke gemeente, elke stad in haar centrum een kerkgebouw.

Opdat dit kerkgebouw terug naar de toekomst zou verwijzen zijn vormingrepen essentieel. De beleving van spiritualiteit is nauw verbonden met een bepaalde architectuur en manier van 'wonen'.

Yot heeft als experiment niet de pretentie die nieuwe binneninrichting gevonden te hebben. Wel doen we een statement met een concrete realisatie en roepen we op tot méér op andere plaatsen.

Het experimenteren lijkt ons, in deze troebele en uitdagende tijden, een passend antwoord op de nieuwe uitdagingen. Yot wil ruimte scheppen, zodat er een klimaat kan ontstaan om over de vormgeving opnieuw na te denken.

Welke vormgeving beantwoordt aan de spirituele nood van deze tijd? Welk antwoord kunnen vormgevers vandaag geven op het gebruik van de kerkrimte door gelovigen en zinzoekers allerhande.

De vraag naar de toekomst van het kerkgebouw is fundamenteel verbonden met de vraag naar haar gebruik en inrichting.

MENSEN

Geen levend kerkgebouw zonder mensen die het 'bewonen'. Dat 'bewonen' kan ook op andere manieren dan wij vanuit de traditie gewoon zijn.

Waar de meeste kerkgebouwen borden hebben waarop staat: STILTE, SILENCE ... nodigt de Magdalenakerk deze zomer mensen uit om te spreken: SPEAK.

Een kerkgebouw is een vrijplaats waar mensen tot elkaar kunnen spreken op eigen gezag. En nadenken, bidden en delen wat hen al of niet gaande houdt. Dit gebouw in de stad is **een plaats van samenkomst, een circulatiepunt en asielpaats voor de ziel**. Ze is een plek voor mensen die geloven dat het anders kan, dat de gangbare orde van deze wereld niet onwrikbaar is.

Alle spirituele tradities bepleiten verandering in mens en wereld. Eén van de grote bedreigingen voor de cultuur lijkt ons het immobilisme, waar mensen geen richting en toekomst meer zien voor zichzelf en hun omgeving. Dit gegeven is bijzonder paradoxaal in een cultuur waar alles mogelijk lijkt.

Er zijn mensen die geloven in verandering vanuit de herinnering aan één mens in het bijzonder: Jezus van Nazareth, die toen in die dagen volhard heeft in een nieuw begin.

Messiaans zijn betekent dat er een plek is waar mensen ruimte maken voor de grote rampen en de kleine dingen waardoor mensen ontroerd worden, gechockeerd zijn, beschaamd worden...en waar woorden gezocht worden die kunnen troosten of uitdagen of namen geven aan vragen of onrust kunnen aanwakkeren.

En daarom krijgt wie binnenkomt in de kerk de uitnodiging om te spreken: woorden binnen te brengen en achter te laten die het leven zelf zijn, over het waarom? of en jij dan? Hoe lang nog? Hoe verder? En het genieten?

En op die manier kan een gebouw dat in vraag wordt gesteld op zijn beurt vragen stellen aan zijn bezoekers.

Yotb wil door de uitdagende vormgeving waarmee we deze inhoud vertalen in een reeds heringerichte kerkruimte anderen overtuigen van het nut om denkprocessen over kerkheroriëntering op te starten.